

HET WONDER VAN HYDROÛS ❧ ❧ ❧ ❧ ❧ ❧ 185

reeds heeft hij beide bladeinden v r vaneen weggewrongen, om beter aan de laatste eierlaag te kunnen; het mastje blijft echter ongeschonden tot het eindelijk omvalt. Zoo gulzig verslindt hij de laatste eitjes, dat het eiergeel aan z'n mondpalpen kleeft; de laatste spinselvlokken zijn op den bokaalbodern de 1 cm lange mestdraadjes der tor gaan vervoegen . . . en zoo eindigde het kunstig Hydro s-nestje door de vraatzucht van 't mannetje op . . . een mesthoop!

Gelukkig heb ik nog 18 *ongedeerde* nestjes; al w l dat ik er een heelen voorraad heb! Kijk nu! wat is dat! Wanneer ik mijn potlood op zoowat 1 cm afstand van 't eierschuitje houd, komt het waarachtig van zelf aangedreven en blijft er „zonder lus of touw” tegen gemeerd, zoodat ik het warempel over heel het watervlak kan meetrekken en zelfs als met een magneetje half uit het water heffen; daar nu! . . . Ze loopen ook naar elkander toe, die nestjes en blijven zoo ook in volle vrije natuur „zonder-anker” tegen waterplanten op anker liggen.

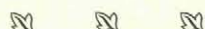
Het nestje bezit dus 'n eigenaardige aantrekkingskracht, iets als *adhaesie* volgens de wet van Young en van Pinel, ja! zoo'n soort capillare vloeivlaktrekkkracht tusschen twee voorwerpen *beide* droog, of *beide* vochtig, en dat bijzonder effectief aan den breedvlakken voorsteven, met de vlakke vertikale plaat van 't mastje. Mooi gevonden, niet? flink gewerkt, dat gitzwart glimmend scheepsbouwertje met z'n verrassende, eigenaardige nesttechniek!

O die verrukkelijk interessante en schier eindeloos verscheiden wonderwereld der sloot-fauna! en wat is hij te beklagen de mensch die daar *niet* Goddankend van geniet.

Jos. BOLS,

oud-prof. Natuurl. Wetens. te Mechelen.

Lubbeek bij Leuven.

OCTOBER.

De eerste vorst is te verwachten in het midden van de maand, het voorlooptje van den winter. Dikwijls blijft dat voorlooptje weg, soms kan het onverwacht geweldig knipjen.

Ik herinner mij nog wel dat wij in 1907 op den warmen vijfden October zwommen aan het Texelsch strand, en dat we veertien dagen later verkleumden op den Brandaris. In Friesland reden ze toen schaatsen.

Meestal loopt die eerste vorst in een paar dagen af. De echt inlandsche planten trekken er zich weinig van aan. Maar de Dahlia's leggen het meteen af. De Oostindische Kers houdt zich wat taaier, maar bezwijkt toch bij een tweeden aanval. Aan den verlengden bloei van Groote en van Gewone Teunisbloem komt een eind. De Kleine Teunisbloem houdt het wat langer uit en de nabloei van de Toortsen kan nog voortduren tot in November.

Merkwaardig lijkt het, dat de Gentianen, die toch zulke echte zonnekinderen zijn nog in de kille October blijven bloeien, in het bijzonder het Bittere Gentiaantje van de natte duinvalleien. Ook de Anjers, zoowel de Heide-anjer als de Ruige Anjer blijven stoer bloeien.

In den regel nemen wij aan, dat de vorst het vallen van de bladeren bespoedigt. Wanneer evenwel vroeg in October flinke vorst intreedt, dan gebeurt het tegendeel. Het scheidingslaagje aan den voet van den bladsteel is dan nog niet gereed, de ontwikkeling ervan is vertraagd en het resultaat is, dat de bladeren veel langer aan de boomen blijven dan gewoonlijk. Vooral bij de eiken is dit verschijnsel goed waar te nemen.

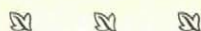
Bij den bladerenval kunnen wij weer evenals bij het ontluiken in 't voorjaar, zeer groote tijdsverschillen constateeren bij een en dezelfde soort. Dat kan liggen aan de standplaats, maar ook aan individueele eigenschappen. De Kardinaalsmutsjes in Thijsses's Hof, een veertigtal onder verschillende omstandigheden, geven hieromtrent aardige dingen te zien, ook wat betreft het verkleuren der bladeren en het rijpen der vruchten. Daar is er een, die had op 6 November '35 nog al zijn vruchten gesloten, terwijl elders in den tuin sommige reeds al hun zaadjes kwijt

waren. Zooals het behoort hadden roodborstjes daar braaf aan gewerkt; merels en zanglijster echter even goed en ook een enkele vroege kramsvogel. Er is ook veel verscheidenheid in de kleur der vruchten: lichtrood met een trekje en lila, echt karmijn en dof duister steenrood. Welke vogels eten de sleedoornpruimpjes en de zwarte bottels van de duinroosjes?

Verleden jaar heb ik gevraagd naar berichten over laten bloei van de Struikheij; die wil ik altijd nog graag hebben. Merkwaardig is ook de derde bloei van Wintergroen (*Pirola rotundifolia*). Die is van den tweeden bloei wel niet zoo duidelijk gescheiden als de tweede van den eerste, maar toch iets zeer wezenlijks. Op 23 October '35 stonden er nog prachtig te bloeien en zelfs schoot er nog een nieuwere bloeistengel omhoog. Waarom doen die planten dat? Rijpe vruchten heb ik dien laten bloei nog nooit zien opleveren. Ook de nabloei van de Gevlekte Doovenetel geeft geen rijpe vruchten meer, evenmin als de winterbloei van Primula. Maar de gewone Sterremuur, die nu bloeit geeft nog wel rijpe vruchten. Dit heele geval van herfstbloei, winterbloei en vruchtrijping kan nog wel eens nader worden bekeken.

En nu hopen we maar weer op een mooien drukken vogeltrek in de eerste dagen van de vierde week van deze prettige maand. Verleden jaar was ik toen een weekje in den Haag en genoot van de geriefelijke wandelingen en de aangename afwisseling van cultuur en natuur in de West-duinen. Nooit heb ik zoo vele en zulke mooie Geschubde Inktzwammen gezien als daar. Op menige plaats zat de prikkeldraad al aardig verborgen onder Liguster, Eglantier, gaspeldoorn en Duindoorn. En er was een flinke trek van Spreeuwen, Kneuen, Vinken, Koperwieken, Kramsvogels, Vlaamsche Gaaien. Geen wonder, dat er onder de Hagenaars, jong en oud, zoo veel goede natuurvrienden zijn.

JAC. P. TH.

BOEKBESPREKING.

De schoonheid van ons land. I. Van Texel tot Walcheren. Met medewerking van A. Viruly, Jan P. Strijbos en D. L. Daalder, groot 4° 18 p.p. tekst en 80 platen. (Amsterdam, Uitgeverij Contact f 3.90).

De Uitgeverij Contact begint hiermee een groot en in zijn opzet prijzenswaardig werk: een reeks van laat ons zeggen beredeneerde illustraties, waardoor de Nederlanders de schoonheid en belangrijkheid van hun eigen land beter kunnen leeren beseffen. Daar ontbreekt nog veel aan. Prof. Van Poelje zegt in zijn voorwoord: „Misschien kan men het cultuurpeil van een volk, de innerlijke geestesbeschaving van de massa, nergens beter naar bepalen dan naar de mate, waarin eerbied en bewondering voor de natuur in alle lagen van de bevolking zijn doorgedrongen”. Nu, wat de eerbied voor duin en strand betreft, daar heeft ons volk tot nog toe niet zoo'n bijster goede beurt mee gemaakt. Gelukkig kan Prof. Van Poelje thans spreken van een „herlevend duin” en dat geeft vertrouwen voor de toekomst, ook wat betreft de innerlijke geestesbeschaving van de massa.

In dit boek zijn verleden en toekomst verbonden. Daalder geeft in zijn „folkloristische” beschouwingen een levendig beeld van het verleden, Viruly bekijkt als vliegenier en wereldreiziger ons land uit de hoogte en blijft het beminnen. Strijbos staat daar tusschen in en vertelt van ontstaan en vergaan van de duinen, raakt eventjes in de war met rhetorica over de duinbosschen.

Het belangrijkste zijn echter de illustraties, prachtig fotowerk. Natuurlijk kunnen die 80 platen zelfs geen beknopt overzicht geven van al het schoons dat van Texel tot Walcheren valt te beleven en we zouden sommige platen wel willen vervangen door andere, b.v. plaat 5 door een, die werkelijk iets te zien gaf van den unieken rijkdom van plantenleven der duinplassen. Het menschenleven en de techniek zijn vertegenwoordigd door enkele prachtige staaltjes.